

VITA MARINA -

Zeebiologische documentatie
19e jaargang nr. 5 — mei 1969
INHOUD: 8 bladzijden en tabkaart
BUIKPOTIGEN pag. 63—66
VELDWERK pag. 37—38
VARIA MARITIMA pag. 147—148
TABKAART nr. 3 (vissen)

SCHELPELEN ZUIGEN

Allemaal kennen we de grote schelpenhoppen voor de kalkbranderijen, waarvan die te Brielle nog onlangs doel van een excursie is geweest. Maar vermoedelijk hebben we geen flauw idee hoeveel schelpen daarvoor worden bijeengebracht. U zult verbaasd zijn te horen, dat gegevens daarover zijn te vinden in het onlangs verschenen verslag van de Rekenkamer. Wat is namelijk het geval? Het zuigen van schelpen uit de territoriale wateren mag alleen met een rijksvergunning. De prijs daarvoor bedroeg 6 cent per m³, maar is vorig jaar verhoogd tot 10 cent. Blijkens het verslag betekent dit een stijging van de inkomsten van de staat van f 9400.— per jaar. Via een klein rekensommetje kunt u nu zelf nagaan hoeveel m³ schelpen er zo per jaar worden gezogen.

W. F.

LITERATUUR

In aansluiting op de bespreking van tabel 22 van de S.W.G.-Tabellenserie (literatuur pag. 26) vermelden wij op deze plaats, dat verder nog alleen de volgende tabellen verkrijgbaar zijn:

19. Rankpotigen (Cirripedia) f 2.30

20. Stekelhuidigen f 1.55

21. Mesheften en Zwaardscheden f 1.70

Hieruit volgt tevens dat de prijzen zijn verhoogd. Dit geldt overigens alleen voor degenen, die geen lid zijn van de verenigingen waarvan de tabellen een uitgave zijn.

SYSTEMATIEK

Het is al enige tijd geleden, dat we getracht hebben u een beeld te geven van de indeling van het dieren- en plantenrijk, voor zover voor de Vita van belang (mariene biologie algemeen blz. 6 e.v.). Ook hebben we er toen op gewezen, dat 'n indeling van de levende natuur naar haar aard gebrekkig moet zijn. Het ligt dus voor de hand, dat de als maar sneller voortschrijdende wetenschap steeds weer aanleiding zal vinden om de bestaande indelingen te wijzigen. Soms op onderschikte punten, soms op ingrijpende wijze. Zelfs onze basisindeling van een plantenrijk en een dierenrijk ontkomt daaraan niet. De moeilijkheden, die er bestaan op de grens van deze beide rijken en dus in het bijzonder bij de eencelligen, heeft verschillende onderzoekers ertoe gebracht naar een nieuwe indeling te zoeken. De beroemde Duitse zoöloog Haeckel heeft, zo lezen we in *Natuur en Techniek* (37e jaargang, no. 4, april 1969), ter oplossing van die moeilijkheden een derde rijk voorgesteld: dat der eencelligen of Protista. Ook dat doet echter de moeilijkheden niet verdwijnen of liever roept weer nieuwe op. Dit blijkt vooral wanneer de cellen verdergaand worden bestudeerd. Copeland heeft daarop een tegenwoordig vrij algemeen aanvaarde indeling in 4 rijken ontworpen: 1. Monera — de kernloze bacteriën en blauwwieren; 2. Protocista — de overige lagere organismen zonder gevorderde weefseldifferentiatie, zoals de wieren en protozoën; 3. Metafyta — de overige planten; 4. Metazoa — de overige dieren. Prof. dr. R. H. Whittaker van de Cornell-universiteit te Ithaca, New York, die de auteur van het aangehaalde artikel is, wijst op weer nieuwe tekortkomingen van de 4-rijken-indeling. Vooral binnen het rijk der Protocista mist hij de nodige eenheid. Naar zijn opvatting zou dit rijk

naast dat der Monera beperkt moeten blijven tot de eencelligen. Hij wijzigt dan de naam in Protista, hoewel zijn rijk minder omvat dan het gelijknamige van Haeckel. Naast de Monera en Protista onderscheidt de schrijver drie hogere rijken, gebaseerd op een verschil in evolutierichting met betrekking tot de voedingswijze. Daardoor vormen de Fungi — schimmels en zwammen een afzonderlijk rijk naast de planten en de dieren. De wieren zijn hierbij in tegenstelling tot Copeland weer bij de planten ingedeeld. Uit dit artikel van prof. Whittaker blijkt dus wel, dat ernstige pogingen worden aangewend om het 2-rijkenstelsel te revideren, maar er blijkt tevens uit, dat de verschillende alternatieven nog niet die vaste vorm hebben als de oude indeling sinds Linnaeus heeft gekend. We zullen er dus nog wel eens iets meer van horen.

W. F.

MAAK ER EENS MELDING VAN!

Onlangs had ik enkele Nederlandse en Duitse natuurhistorische tijdschriften van een aantal jaren her in handen en het viel mij op hoe veel kleine berichten van de lezers naast de grotere artikelen aanwezig waren. Vele lezers hadden iets bijzonders te vertellen over een opvallende vondst, een verschijnsel, een handige tip, een goede vindplaats, kortom, men was in de pen geklommen en met deze kleine mededelingen heeft men zijn medelezers een groot genoegen gedaan.

Wat is het jammer dat wanneer u een aardige waarneming in uw aquarium doet of op uw laatste strandwandeling een zeldzame vondst hebt gedaan, een nieuw boek hebt ontdekt of een bezoek aan een onbekend museum hebt gebracht, u dit voor uzelf houdt en niet andere met die „wetenschap” wilt verrijken. Het is toch eigenlijk een kleine moeite om even

uw mededeling in een briefje aan de redactie te melden. Wij maken het verder wel persklaar. Het seizoen van reizen en trekken is in volle gang. Wat zullen vreemde kusten weer niet voor bijzonderheden opleveren. Laat hen die niet van de partij konden zijn even meegenieten.

Juist de kleine waarnemingen en meldingen in de vorm van korte berichten vormen zo vaak de pikante saus bij de hoofdschotel.

Wij zien met spanning uw KB's (korte berichten) tegemoet. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

B. E.

WALVISVANGST

Sommige walvissoorten, zoals de blauwe vinvis — *Balaenoptera musculus* L. en de bultrug — *Megaptera novaeangliae* (Bonn.), worden zozeer in hun voortbestaan bedreigd, dat zij absolute bescherming genieten. Hoewel wel eens getwijfeld wordt of deze bescherming op tijd is gekomen, vindt regelmatig wetenschappelijk onderzoek plaats om na te gaan of en wanneer zij weer mogen worden gevangen. Voor verschillende andere soorten, waarvoor de situatie nog niet zo alarmerend is, worden door de Internationale Walvisvangstcommissie vangquota vastgesteld. Bestudeerd wordt dit ook voor de potvis — *Physeter catadon* L. te doen. De resultaten van het voorbereidend onderzoek zullen dit jaar in Londen worden voorgelegd, aldus Panda-nieuws, de uitgave van het Wereld Natuur Fonds Nederland. Veel betekend is in dit verband, dat Noorwegen voor het vangseizoen 1968/1969 geen vangexpedities naar het zuidpoolgebied heeft gezonden, omdat het niet meer lonend is. Zoals wij al eens eerder hebben bericht werden in 12 jaar meer dan 250.000 exemplaren van dit zeezoogdier gevangen.